

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.  
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.  
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.





# ILLUSTRERAD TIDNING

# HOMMEN

## FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.



FREDRIK NYCANDER. A. BLOMBERG FOTO.

### EN POET.

**E**N SOLRIK sommardag satt en ung kvinna i en herrgårdsparks gröna dager och läste vers. Det var ömsom smekande, ömsom lidelsefulla dikter, speglade vackra landskap i vårens födelsestund eller i höstens färgbrinnande dödsminut, det var sånger om människors lust och människors ve, en symfoni af fagra ord, återgifven i klara typer på snöhvitt, glänsande papper.

Och när den unga kvinnan läst dikterna till slut, insupit deras skönhet som blomkalken dricker dagdroppen, såg hon ut i luften och sade halfhögt:

“Hvad det måtte vara roligt att kunna skriva poesi!”

Det ljumma sommarvädret, den hvita herrgårdsgårdens harmoniska färgbrytning mot parkens gröna löfmur, fjärlarnes voltigerande flykt i det gnistrande solstråket på gårdsplanen, hennes eget välbefinnande, diktsamlingens boudoareleganta yttre och ordens musik — allt

förenade sig hos henne till en förnimmelse, att diktarmödan var någonting lätt, luftigt och lysande, en lek som af glada barn på en grön ängsmark med smidiga björkar omkring.

Hon hade ej förmågan att se, hur de linjeräta raderna på det hvita papperet voro genomdragna af fina blodstrimmor, hur dikternas sköna växt hade sin rot i ett människobrost, som stundligen sargades af lidelsen att ge hvad det kände djupast och innerligast, och af bitterheten att nödgas lägga gåfvan i kalla händer, som togo med hårda grepp, men sällan smekte.

Hans Fjord, hjälten i Fredrik Nycanders i dessa dagar å Dramatiska teatern nyuppförda sceniska dikt af samma namn, är poet af födsel. Salta skagerakvärgors slag mot gråa klipp-hällar ha gifvit hans tankar rytm och i kvällsstillheten susat honom till sömns inom väggarna af den åldriga bohuslänska herrgård, som sett honom födas, kustnaturens fägring i lid och dungar, kring svarta skär, har utvecklat hans lyriska känsla och gjort honom till skagerakfjordarnes skald.

Han bor på gården tillsammans med sin mor,

en själsfin, af sjukdom bruten kvinna, hvars hela glädje han är och som dyrkar sonen med en öm mors kärleksfulla tillbedjan. Hans å sin sida besvarar denna kärlek med den vackraste sonliga känsla. Men han befinner sig i sitt lufs jämsningstid, diktarkallet kräver honom med en allt högre manande röst, samtidigt som kärleken till en barndomsväninna, Märtha Stranne, fyller hans hjärta. Han vill ut ur boet, taga sin unga fästmö med sig, lefva lifvet på eget ansvar. Modern blir utom sig af smärta, då han meddelar henne sitt beslut, som hon länge anat. Men betvingad af marningen i sitt inre, förmår han ej stanna. Hans sonliga ömhet lägger honom vid afskedet från gården och den dyrkade modern dessa innerliga ord i munnen:

— — jag med tacksamhet vill sona den sorg jag gör dig oförskyldt. Så tackar jag dig, mor, för all den glädje, hvarmed du har fyllt min ungdom, tackar för den hand som hvarje kväll till ro mig smekte,

för röst, som ångesten bevekta, då jag stod midt i tviflets land, för öga, af hvars varma blick jag styrka och förtröstan fick, för kärlek, kärlek först och sist, som öfversåg med all min brist.

Och då Hans står med Märtha i dörren och famnar det kära rummet i en sista blick, innan han går, ger modern uttryck åt sin förkrosselse i denna fagra, vemodiga strof:

Han var den bok jag läste i, hvars blad en annan ej fick röra. Han var den vackra melodi, som ständigt ljöd uti mitt öra. Han var den staf, som ledde mig, den kudde, där jag mig fick luta. Det ljuflig ro beredde mig, fick honom till mitt bröst jag sluta. Ni rifvit ut min ögonsten, ni stulit bort Vår Herres gåfva. Nu är jag fattig och allen, nu vill jag djupt i grafven sofva.

I hufvudstaden, dit Hans Fjord begifvit sig, lever han nu den “frie” skaldens lif, har en ung skådespelerska, Asta Borg, till älskarinna och räknar som sin förtrogne vän en målare och bohëmenatur, Viktor Bratt. Med sin fästmö har han brutit och vill ej vidare veta af henne. Han skrifer på ett skådespel, med ämne ur hufvudstadslifvet, till hvilket Asta gifvit honom idén, och hvari hon skall spela hufvudrollen. Till en början går allt väl: hans ingivelse står honom lyckligt bi och Astars skönhet och tjusningskraft öka hans inspiration. Men snart kommer han underfund med. Att hans älskarinna har idel själfviska bevekelsegrunder för sin kärlek till honom; hon bryr sig alls icke om dramats konstnärliga gestaltning och om den glädjande utveckling det betecknar för sin författare, hon drömmer endast om att göra lycka i rollen, kunna blända kritiken och ställa sina kamrater i skuggan.

När Hans Fjord märker denna sin älskarinnas grymma egoism, förmår han ej längre arbeta på sitt stycke, och starkt påverkad af sin vän Bratt, som ifrar för att Hans skall bryta med Asta, frigöra sig från hennes fördärliga inflytande, följer han vännens råd och bränner samtidigt manuskriptet, i känslan af att han saknar kraft att fullborda det. Sedan gripes han af själfmordstankar, emedan han finner att han står aldeles rotlös i lifvet. Sin mor har han nästan glömt under den hårda lifskampen.

Då får han genom Märtha Stranne ett telegram från hemmet vid fjorden. Hans mor är döende. Han reser hufvudstupa dit ned, återser den gamla, kort innan hon somnar in för alltid, hvarefter han vid Märthas sida börjar sin diktargärning på nytt, luttrad och fördjupad af de sår lifvet slagit.

Det är den enkla handlingen i “Hans Fjord”, ett dialogiseradt poem, hvari författaren gifvit ett stycke af sin egen ungdoms drömmar och gärningar på fädernegården och i hufvudstaden.

Betraktadt som dikt, d. v. s. som en verscykel skildrande ett lefnadsförlopp, är arbetet bland de vackraste vi på länge fått mottaga i svensk poesi. Versen äger en smidighet, en känslighet och en klangrikedom af äkta halt. Det är sann lyrik, icke att somna vid, utan att njuta af liksom af all vacker konst. Själva människoskildringen kunde kanske ha gjorts med djupare och sannare ristningar hvad Hans Fjord och Märtha Stranne beträffar — särskildt förefaller det, som om den förstnämndes personlighet någon gång skymdes af den på sidan af ämnet gående lyrik han i vissa moment för på tungan; likaså verkar fjärde aktens döds-scen, i hvilken modern knappast hinner skiljas från lifvet, förrän Hans är redo att med Märtha börja lefnadsäventyret på nytt, tämligen onaturlig — men till gengäld är målaren Bratt, bohemen, tecknad med den säkraste konst, där hvarje replik bygger upp figuren till en med individuellt lif lefvande människa, som förlorat fotfästet i sin tillvaro. De scener, där Hans Fjord ger uttryck åt sin ömhet för modern, hans själsstrider inför arbetet, hans smärta öfver älskarinnans lumpenhet och hans monolog vid det tillämnade självmordet, äro likaledes vackert och känsligt gifna.

Delvis är dikten en hymn till moderskärleken, en klingande hög visa om den kvalfyllda glädje, som modersskallet gömmer, och om den utsågliga lyckan för en son att känna ett modershjärtas varma slag mot sitt.

Något annat intryck lämna ej dessa skära verser, som slå brygga mellan mor och son, hvarje ord är prägladt af den renaste hängifvenhet. Där finns intet vämjeligt, inför hvilket man med fog kan tillropa författaren den kränkande interjektion, han fått sig kastad i ansiktet. Den, som saknar förståelse för dessa diktarens stanser, hvarmed han rest sin mor ett det noblaste äreminne, torde knappast veta hvad djup sonlig kärlek vill säga.

Pietet för modern går för öfrigt som ett ledmotiv genom mycket af hvad Fredrik Nycander skrivit. Hon finns i hans hjärta så fort han sätter pennan på papperet, liksom ock den gamla herrgården vid fjorden, som han ägnat flere af sina bästa dikter.

Där känner han sig hemma långt mera än i Stockholm. Han säger själf i Hans Fjord:

Jag skildra hufvudstaden! Jag,  
som inte äger rot i denna  
bisarra värld, men natt och dag  
mig måste som en främling känna.  
Ty jag är född harmonisk, sund,  
och rak i ryggen, stark i mörgen,  
en son af sko arne och bärgen —

I sina novellsamlingar "Väst kust" och "Haf och fjord" har han i en tvärhuggen målande stil skildrat det bohuslänska kustfolket på ett om skarpt öga och varmt hjärta vittnande sätt. De äro tagna på kornet, dessa kärftva, ordknappa och stundom vildsinta kustbor, det luktar haf och fisk om dem och de höra hop med sina klippor.

Hans vers — han har tills dato hunnit med fyra samlingar: "Röda skyar", "Två år", "Det klingar" och "Fäst" — röja, som sagdt, den borne lyrikern; vackra, fint uppfattade naturstämningar. Käcka, om ett dådlystet vikingalynne vittnande fjordbilder och dessemellan några reflekterande och grubbelsjuka strofer, som leda sina rötter ur gatukvalmet mellan Stockholms husrader, det Stockholm, som låtit honom lida och strida, smäda och smädas, och som han — drömmaren från västerhafvet — både skyr och håller af.

Ja, en drömmare är han, en i grunden blid svärmare, som, när han går längs våra gator

eller sitter i bohème-kretsen vid ett kafébord, lyss med sitt ena öra till stadens sorl, medan han med det andra hör fjordbruset västerifrån, det språk, som är honom kärast, och som lättast låter strängarne i hans själ klinga ut i sång och dikt.

Detta drömmarkynne har hittills vägrat Fredrik Nycander den genombrytande framgång som dramatisk författare, han med dristig energi sökt vinna. Två aktningvärda segrar har han dock tillkämpat sig: i "Den nye Orestes" ur Nero-trilogien och nu med "Hans Fjord".

Men för att segern skall bli hel, bör han gå mera ut ur sig själf, öppna sitt intresse för det moderna lifvets stora hvälfnings på de politiska, sociala och etiska områdena, se samhället i stort, icke känna uteslutande på sin egen puls.

Han måste, en ny Hans Fjord, bryta sig ut från sin andes fädernegård, där han vandrat bland idyller, och en gång nå "sitt väsens förvandling". Vill han vidare i sin sceniska diktning taga hänsyn till teaterns ofvisliga kraf på dramatiskt lif, på innehållets täthet, handlingens fart, skall han otvifvelaktigt vinna hvad han åsyftar. Hänförelsen och konstnärsvärdet besitter han som få.

ERNST HÖGMAN.

## EN VISA OM VÅREN.

NU ÄR DET VÅR, den vår, som jag  
så länge väntat på,

och ljus och lång är hvarje dag  
och himlen lyser blå.

Nu safven strömmar mäktigt fram  
i unga björkars hvita stam.

Ur knoppen titta späda blad  
mot vårens alla under.

Men stackars den, som ej är glad  
i dessa glada stunder.

Nu drar de vilda gässens flock  
mot ljusa natters fröjd;

nu höres tjädertuppens lock  
från furutoppens höjd,

och skogens elg går het och yr  
mot giljarfjärdens äfventyr,

fiolens toner vinden bär  
från dans i gröna hagar.

Men stackars der, som ensam är  
i dessa sälla dagar.

Se, nu strör våren löften ut  
med hvarje ört den väcker.

Det lif, som föds en säll minut,  
sig genom seklen sträcker,

och korn, som nu läggs ned i mull,  
skall en gång skänka axens gull.

Frukt skall väl bli af hvarje knapp  
i skördens tid omsider.

Men, stackars den, som ej har hopp  
i dessa hoppets tider.

Jag trodde våren skulle ge  
mig åter kraft och mod,  
och låta lyckan mot mig le,  
men, ack, jag ej förstod:

blott bål, som förut flamma käckt,  
få kraft af vårens andedräkt.

Jag är ett kol, hvars sista glöd  
af vårens vindar släckes.

Men stackars den, som nås af död,  
när lifvet åter väckes.

INGEGERD CAMITZ.

## SVENSKT RIKSDAGSLIF.

KONTURTECKNINGAR FÖR IDUN AF LUCIDOR.

### IV.

BLAND SENATORER OCH DEPUTERADE.

DET VAR PLENUM vid vårt senaste besök på Helgeandsholmen; och vi fingo därvid erfar, huru det tillgår, när en fråga behandlas och beslut fattas. Den uppmärksamme åhöraren märkte lätt, att det icke alltid är de goda skälen, som verka afgörande.

Men det är dock städse angenämt höra talare, som kunna gifva goda skäl. Och det finnes åtskilliga sådana, förutom de tidigare föreställda utskotts- och partispetsarne.

Tillåt oss presentera några! Utrymmes skälen förbjuda oss att lämna ingående karaktäristiker, hur frestande det än kunde vara, utan måste vi nöja oss med några raderingar till de af tecknaren sådana de gå och stå uti kamrarne uppfångade personnagerne.

Den som beger sig till första kammaren för att åhöra en debatt har stor tur, om han kommer, när en fråga behandlas, för hvilken justitierådet Ivar Afzelius intresserar sig. Man skulle knappt tro det, när man ser honom, men denne man med den smärta, ungdomligt rörliga gestalten och de nästan gosseaktiga anletsdragen är en spränglärdd man, en djupt spränglärdd man. Han har emellertid icke glömt sig kvar bland folianternas damm, utan behållit kontakten med det lefvande lifvet samt sålunda undfått en begripande och upplyst syn på tingen. Som talare har han icke sin öfverman inom vår representation. Han är jurist, men fastnar aldrig i juristerier, han lägger den stora synpunkten på saker och ting, och därför verka hans klara, värtaligt utredande anföranden så oändligt angenämt. Det skulle väl icke förvåna, om det trykte en gångkom att tala sanning, som redan vid mer än ett tillfälle utpekade honom som rätter man vid det svenska stats-skeppets roder. Dock det är icke sagdt, att just de gedigna egen-

JUSTITIERÅDET  
AFZELIUS.



“MUM” är nutidens bästa näringsmedel för barn och sjuka. Förordadt af Herrar Läkare.  
Prof:sändes gratis och franco från Axel Lennstrand, Gefle.



FRIHERRARNE VON ESSEN OCH G. TAMM

skaperna alltid komma bäst till pass där. *Qui vivra verra!*

Väl träffad — eller hur! — af tecknarens ritstift är den grupp, som bildas af riksmarskalken frih. von Essen och f. d. öfverståhållaren frih. Tamm, två fullödiga representanter för de ädlingar utaf gamla stammen, som dröjt sig kvar i vårt öfverhus. *Hors de concours* för öfrigt, båda två!

Af ett ganska olika skaplyne är helt visst hr Olof Jonsson i Hof, välbeställd fullmäktigt i Sveriges riksbank. Han har genomlupit samma bana som hr Liss Olof Larsson i världen, hvilken också efter segrar och nederlag uti den andra kammaren till sist hamnade i den första. Men det är en stor skilnad mellan de två. Liss Olof ville senatorerna egentligen aldrig fullt erkänna, de hörde icke på honom, men på hr Olof Jonssons välgenomtänkta anföranden lyssna de, uti slutna krets. Han har under den gångna riksdagen vid upprepade tillfällen och med stort eftertryck fört försiktighetens och sparsamhetens talan. Det påstås, att han är den egentliga själen uti den nya moderata partirörelse, som uppstått i första kammaren och som anses icke vara utan kombinationer i den andra. Kanske eftersträfvat den gamle partigångaren ännu en gång ledarens roll?

Hr P. von Möller blir däremot helt säkert aldrig partiledare, men han har alltmer och mer tilldragit sig uppmärksamheten genom det ogenerade sätt, på hvilket han säger höga vederbörande, i all synnerhet krigsstyrelsen, den s. k. sanningen. Hvem som har rätt, tillhör icke oss att afgöra, men säkert är, att hr von Møl-



GODSÄGAREN P. VON MÖLLER.

ler är en kvick karl; och kvicka karlar äro alltid obehagliga.

Vårt lands yngste generaldirektör, chefen för telegrafverket, A. Lindman, är förmodligen en uppgående stjärna inom första kammaren, kraftfull, klar och bestämd. Han har förut tillhört flottan och det sätt, hvarpå han nyligen fört detta vapens talan, framkallade den kvickheten: "Nu vet man, hvart man skall telegrafera för att få en *civil* försvarsminister."

\* \* \*

Det gör ett djupt gripande intryck att se och höra Ad. Hedin, när han talar i andra kammaren. Kroppen böjd och vriden,



OLOF JONSSON I HOF.

enats om den uppfattningen, att när han slår till, så gör han det i det redligaste uppsåt.

På Stockholmsbänken ha vi ännu en man, som det icke höfves oss att i detta sammanhang förbigå, fil. dr David Bergström, gemenligen "kung David" kallad. Han har nämligen alltid med framgång spelat ledare — notabene oppositionsledare — ända från studentåren, kanske ännu längre; han är född till ledare. Bland liberalasamlingspartiets män är han dock icke den mest framträdande i synlig mätto, men i det viktiga spelet bakom kulisserna torde hans



GENERALDIREKTÖR LINDMAN.

ansiktet djupt fåradt, hela figuren liksom sammanpressad af sjukdom och lidanden, men den andliga vigören oförminskad! Han slungar förtfarande med samma hänsynslösa kraft sitt anatema öfver det, som han anser vrängt och orättvist. Stundom skjuter han öfver målet, det må vara sant; men vänner och fiender till den gamle kämpen ha likvisst numera

att i regel föra statsutskottets talan. Och det har han gjort som en hel karl, ty han är utrustad med godt förstånd samt klart och redigt omdöme. Teckningen visar, hur han tar sig ut, när han för det millionhandterande utskottets runor med den äran. Den rörligaste i andra kammaren — för att icke säga



ADOLF HEDIN.

inom hela riksdagen — är bestämdt öfverstekammarjunkaren frih. C. C:son Bonde. Han tillhör uppenbarligen den peripatetiska skolan, ty han sitter nästan aldrig stilla; liflig och intresserad uppenbarar han sig än här och än där, dock aldrig förlorande den min af verklig *grand seigneur*, som i grund och botten klär honom så förträffligt. Hans samhällsställning och uppfostran äro högaristokratiska, men hans politiska sympatier äro helt och hållet på den vänstra sidan. Begåfvad med stor lättighet — däri kan också ligga en fara — att uttrycka sig samt med betydlig fyndighet, lyckas han ofta under debatten såväl framkalla ett välgörande skratt som slå hufvudet på spiken.



LANDSHÖFDING NORDSTRÖM O. D:R DAVID BERGSTRÖM.

Af läkare och professorer mångfaldt lysande vitsordadt såsom stärkningsmedel vid många-handa sjukdomar.

**SANATOGEN**

Erhålles å apotek. Generalrepresentant för Sverige: Josephson & Reteike, Göteborg. Fabrikanten: Bauer & Co, Berlin.

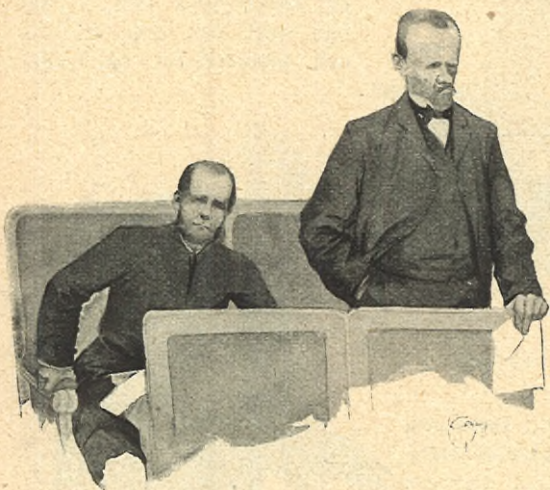


**Lanolin-  
Sana-Tvål.**

Garanterad ren, neutral,  
mild och öfverfet.

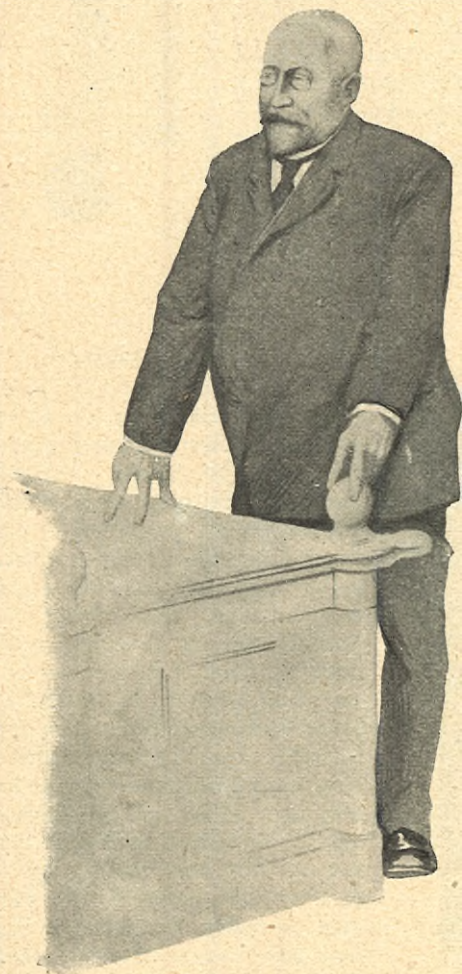
**Bästa Barntvål**  
25 öre st.

**Grumme & Son**  
Stockholm.



PER PERSSON I TÄLLBERG HAR ORDET.

Men det gifves icke blott kvicka karlar uti andra kammaren, äfven starka. Den starkaste är antagligen lektor K. Starbäck; åtminstone skvallrar hans imponerande stofthydda härom. Men han är äfven en kvick och treflig karl, för sina både gedigna och angenäma egenskaper så högt uppbyren, att det vore en stor



FRIH. C. C:SON BONDE.

förlust, om han skulle försvinna från den politiska skådebanan, när han nu flyttar öfver till ny valkrets. Där finns ju dock, i hans nya valkrets, ett tomrum att fylla — efter lektor Waldenström, som förberedt att han ämnar draga sig tillbaka. Den ene lektorn kan väl vara lika god som den andre?



LEKTOR K. STARBÄCK.

### VID OPPONENTJUBILEET.

EN LITEN ÅTERBLICK FÖR IDUN AF GEORG NORDENSVAN.

**K**ONSTNÄRSFÖRBUNDET JUBILERAR i vår med en minnesutställning, som torde bli färdig att öppnas ungefär samtidigt med det dessa rader inflyta i Idun. Jubileets anledning är den att tjugu år förflutit sedan konstnärsoptionen urladdade sig, denna opposition, ur hvilken Konstnärsförbundet uppstod.

Det skulle bli allt för vidlyftigt att här redogöra för orsakerna till oppositionen. Rörelsen var ej något för våra konstförhållanden särskildt utmärkande, ty i så godt som alla kulturländer ha liknande slitningar förekommit under 1880- och 90-talen. Oppositionen i olika länder har gällt det byråkratiska i konstakademiernas organisation och i deras läroverks arbetsordning, eller har den gällt det gängse sättet att anordna utställningar och öfver hufvud taget statens sätt att vårda konsten.

Här hemma bidrogo åtskilliga omständigheter till att utbrottet skedde så pass tidigt. — Den gången voro vi ett "föregångsfolk" — i Paris hade opponentpartiet sin första egna "salong" 1890, i Tyskland bildades den första "secessionen" 1893. Japan hade 1889 haft sin opponentrörelse. Sammanslutningen mellan våra konstnärer skedde närmast i afsikt att bekämpa den tröghet, som en tid bortåt utmärkt de styrandes sätt att styra, den dåsigthet som rådde i konstlivet liksom i konstintresset. Bland de yngre konstnärerna — äfven bland eleverna vid akademien, men mest bland de redan utflugna och framför allt inom den talrika paris-kolonien — hade det rätt länge jäst i sinnen. Här är ej platsen att gå in på det kapitlet — som för resten ännu ej fått sin fulla belysning — jag får hänvisa till hvad jag där-om yttrat i min bok "Svensk konst och svenska konstnärer" (1892). Själfva utbrottet och dithörande har en af dem som voro med från början, artisten Georg Pauli, nyligen skildrat

i *Ord och Bilds* marshäfte, som den intresserade bör läsa.

Oppositionen tog form af en skrivelse till akademien med begäran om åtgärders vidtagande för tillsättande af en kommitté, bestående af personer utom och inom akademien, som skulle förbereda reformer vid nämnda statsinstitution. Då denna begäran af formella skäl afslogs, uppsade de flesta — likväl ej alla — af petitionärerna all gemenskap med akademien. De skulle hvarken mottaga inval i densamma eller utmärkelser därifrån, ej heller skulle de deltaga i någon af akademien anordnad utställning. Därmed var krigstillståndet förklaradt och konstnärsvärlden delad i två läger.

Opponentskrifvelsen var undertecknad af 86 namn, mer och mindre vägende. Det fanns bland undertecknarna både ungdomar, som nyligen lämnat skolbänken, och ledamöter af akademien med stadgad rykte och grå hår. Bland de gamla voro Mandelgren, Fagerlin, Bengt Nordenberg, Nordgren, Jernberg, Hermelin. Af det yngre släktet deltog bland andra Arborelius, Perséus, Lindström, Hägg, Zorn, Liljefors, och de äldre och yngre parisarne deltog mangrant: Salmson, Gegerfelt, Hagborg, Törnå, Ernst Josephson, Carl Larsson, Hasselberg, Richard Bergh, Hugo Birger, Per Ekström, Nils Forsberg, Axel Borg, Axel Kulle, Ingel Fallstedt, Kreuger, Lindman, Karl Nordström, Pauli, Hjalmar Norrström, Gusten Lindberg, Thegerström, Österlind. Äfven några af arkitekterna hade skrivit under: Gegerfelt, Adler, Karl Möller, Ludvig Peterson, Hugo Hörlin, Hedlund. Det var således en ganska betydande del af landets konstnärer, som förenat sig i denna anhållan om "åtgärders vidtagande" för reformer — de, som voro anställda vid akademien eller som innehade stipendier därifrån, blefvo af naturliga skäl stående utanför rörelsen.

Sedan dess ha många vindar blåst. Många af dem, som med gladt mod och god förtröstan på att bättre tider nu skulle stunda ritade sitt namn under opponentpapperet, torde nu se annorlunda på saken och önska, att man den gången uppträdt mer förtänksamt och praktiskt. Att akademien skulle haft heder af att visa tillmötesgående i stället för att förskansa sig bakom formerna, torde vara oomstridligt.

Bland annat man hade att förebrå akademien var dess lojhet i fråga om att anordna utställningar, det vill säga att söka intressera allmänheten för det som åstadkoms inom konsten. År gick efter år, sedan 1877 hörde man ej talas om någon akademisk utställning i Stockholm. Trötta på att vänta, beslöto till slut våra parisare att göra en privat utställning, och den 1 april 1885 öppnades i Blanchs dåvarande konstsalong vid Kungsträdgården "parisarnes utställning". Det var första gången i mannaminne, som i Stockholm en större utställning blifvit bragt å bane utanför akademien eller konstföreningen. Och här uppträdde en konstrikning, som varit sedd med mindre blida ögon af dem, som hemma hade makten för tillfället — det hör också till rörelsens historia att tidens mest starka och lifskraftiga konst måste trotsa sig fram till erkännande här hemma. Denna riktning — som då var tämligen okänd för flertalet åskådare — var den modärna franska skolan, sådan sinsemellan mycket olika svenska lynnén tillämpat den. Med all rätt vajade de franska flaggorna utefter utställningsbyggnaden, men med fullt skäl saknades bland dem ej våra blågula svenska färger. Våra konstnärer hade lärt i Paris, men blefvo ej slafvar af sina lärare.

Utställarna voro 18 och de utställda numren jämt 100. Samlingen gjorde ett genomgående gladt och friskt intryck, den var ungdomlig

# Skulle Er

klädning, kappa, öfverrock eller kostym vara fläckig eller urblekt af solen, går detta lätt att afhjälpa genom kemisk tvätt eller färgning:

# man

vända sig till Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri-A.-B., Göteborg, som utför dylikt arbete bra och billigt. Ombud i Stockholm: Fröken Beda Johnson, Kungsgatan 9.

och käck utan att vara mycket utmanande, den visade allvarliga studier och redan vunnit kunskap. Den hade afgjord framgång, om också en och annan hemmasittande stockholmare, som var van vid Düsseldorfs- och Münchentaflorna på konstföreningen eller muséet, förvånade sig både öfver motivval och behandlingssätt hos dessa artister, som hufvudsakligen gjorde naturstudier och som sällan läto sina taflor *berätta* något intressant.

Emellertid var slaget afgjort vunnit. I Stockholms utställningsförhållanden betecknar parisarnes lilla elegant anordnade utställning en ny dag. Den var på våren 1885, redan på hösten samma år — då akademien firade sin 150-åriga tillvaro med en utställning — hade motpartiet *opponenternas* första utställning färdig i samma lokal. Nu voro utställarna 59 med summa 155 konstverk. Där deltog parisarne från våren, Salmson, Gegerfelt, Hagborg, Birger, Josephson (med "Strömkarlen", som väckte så mycken uppståndelse), Carl Larsson (med "Lilla Suzanne" m. m.), Zorn med praktfulla akvareller, Liljefors, Bergh, Kreuger, Nordström, Arsenius, Krouthén, skulptörerna Hasselberg och Ingel Fallstedt m. fl.

Året därpå — då akademiens afböjande slutliga svar på opponentskrifvelsen omsider anländt — bildade opponenterna *Konstnärsförbundet*. Dess födelsedag var den 16 augusti 1886 och födelseorten Göteborg, där det då var skandinaviskt konstnärsmöte. I oktober följde sedan Konstnärsförbundets första utställning i Stockholm och ett år därefter en utställning i Göteborg.

Förbundets syfte angafs vara att "motarbeta alla otidsenligheter, som kunna skada, och befrämja alla reformer, som kunna anses gagna vår inhemska konst och konstindustri". Detta skulle först och främst ske genom årliga utställningar, anordnade enligt själfstyrelsens princip, det vill säga att hvarje deltagare skulle äga rösträtt i fråga om val af jury och kommissarier. Dessa utställningar hoppades man med tiden kunna utvidga till allmänt skandinaviska. Vidare deltog förbundet i den af Konstnärsklubben väckta frågan att förverkliga tanken på ett "konstnärshus" med utställnings- och samlingslokaler. I en liten beaktansvärd skrift, frukten af kommittéarbete, uttalade man sig i frågan hvad staten närmast borde göra för konsten. Skriften, som är alltigenom hofsam och ej på något sätt utmanande, förordar indragningar och förenklingar vid konstakademiens läroverk och anser att de härigenom gjorda besparingarna borde användas till konstinköp. Man påpekade det orimliga i att staten anslog omkring 70,000 kr. årligen till konstundervisning, medan anslaget till inköp af levande svenska konstnärers alster var endast 6,000 kr. Man föreslog, att Tekniska skolan borde vara basis för konstundervisningen, hvarigenom en del misslyckade konstnärer skulle ha lättare att slå sig på konstindustri. Man föreslog att nationalmuseum skulle dela med sig af sina konstverk till landsortsmuséer och offentliga byggnader.

Detta var oppositionens första kamptid. Den var en tid af hänförelse, tillförsikt och löften, en tid af vårstormar och — hvad som är hufvudsaken — af energiskt skapande inom konsten, af konstnärlig *växt*. Förbundets medlemsantal uppgick, när det var som störst, till 96, och ser man igenom deras utställningskataloger — opponenterna hade infört illustrerade kataloger efter utländskt mönster — finner man många kända namn, och man blir öfverraskad af, hur många betydande konstverk, som först voro att se hos konstnärsförbundet. Det skulle bli för vidlyftigt att räkna upp, jag inskränker mig till att påminna om Forsbergs "En hjältes död", om Chr. Erikssons Linné, Hasselbergs

Farfadern, och om att bland den lofvande ungdomen på dessa utställningar voro Hanna Hirsch, Alf Wallander, Gustaf Ancarkrona, Fahlcrantz, Robert Lundberg, Wilhelmson, Carl Johanson, H. Norrmann, Kindborg, Edv. Westman, Eugene Jansson, Alberth (nyligen död i Paris), Arvid Johanson (sedermera blifven fransman). Förbundets stora triumf vanns 1889 i Paris, då vi hade opponenterna att tacka för den svenska konstafdelningens tillkomst. Det var ett godt handtag förbundet då gaf den svenska konsten och det svenska namnet, dess uppträdande den gången var en fosterländsk bragd, som ej bör få glömmas.

Denna tidpunkt kan betecknas som *medlingsförsökens* tid. Att partisplittringen tycktes arta sig till att bli kronisk, måste gräma dem, som ansågo, att man skulle göra bäst i att med god vilja söka reformera och komma öfverens och att en enig konstnärskår skulle kunna uppträda med vida större auktoritet och uträta mera till konstens fromma än två partier, som kiffades sinsemellan, misstrode hvarann och hackade på hvarann. Det såg också ut, som skulle man samsas, då 1890 *Svenska konstnärernas förening* bildades. Den skulle utgöra en sammanslutning af samtliga konstnärer utan afseende på hvilket parti de tillhörde. Den tog konstnärshusfrågan om hand, den bildade understödsfonder o. d. och den skulle sköta utställningarna enligt den af konstnärsförbundet fastslagna grundsatsen om allmän rösträtt angående jury och kommissarier.

Men länge varade ej denna union. Den hade knappast blifvit stiftad, förr än den mindre stat, som ingått däri, ville ut igen.

Efter en del slitningar skilde sig Konstnärsförbundet från Svenska konstnärernas förening och förbundets medlemmar förbundo sig att ej deltaga i föreningens utställningar, liksom de förut höllo sig ifrån akademiens. Förbundet, som börjat med att vilja samla de fria bland konstnärerna och som drömt om allmänna utställningar — till och med skandinaviska — utgick ur detta trassel reduceradt till en mindre krets, som fortsatte att utställa på egen hand och visade afgjord olust för samverkan med andra konstnärer eller korporationer.

Oppositionen riktade sig numera mot utställningsväsendet, och förbundet satte sin ära i att anordna små, konstnärligt planlagda utställningar af sinsemellan besluktade konstnärers verk. Då förbundet på senare tid deltagit i en större utställning, har det genomdrifvit sina fordringar på att få egen lokal, egen jury, som bestämmer öfver antagandet eller förkastandet af dess egna arbeten, och egen upphängare — alldeles samma fordringar som utländska secessionistgrupper genomdrifvit. Förbundet deltog i stockholmsutställningen 1897, ordnade svenska afdelningen i Paris 1900 — som alls ej kunde mäta sig med den af 1889 — var med i München 1901 och i Helsingborg 1903, gjorde samma år ensam en mycket oppseendeväckande utställning i Köpenhamn, men vägrade däremot att vara med i S. Louis 1904, då Sverige officiellt deltog, och likaså i München 1905.

Om förbundets konstpolitik under detta skede skall jag ej yttra någon åsikt. Att meningarne härom äro delade ligger i sakens natur. Så vidt jag vet har i *intet* annat land sönderingen mellan olika konstnärgrupper gått så långt som bland de våra. I Danmark, där opponentrörelsen fört till lyckligare resultat än här — där lyckades man få akademien omorganiserad till en representation för hela konstnärskåren — i Danmark fortsatte en del opponenter att deltaga i den officiella årliga utställningen och akademien räknar medlemmar från båda lägren. I München äro en hel rad af därvarande "konstnärsförbunds" (secessionens) medlemmar ledamöter — till och med hedersledamöter — af

# Mousseline

i 120 cm. bredd à 90 öre pr meter levereras tull- och portofritt till privatpersoner.

Profver omgående franco.

Schweizer & Co., Luzern S. G. (Schweiz).

akademien och flera äro lärare därstädes. Hos oss... Nej, jag skall endast säga, att mera kunde ha utträttats, om vederbörande samfällt velat arbeta på förbättringar. Atskilligt har ju blifvit annorlunda på dessa tjugu år, och några af konstnärsförbundets önsknings har blifvit uppfyllda. Akademien har gjort en del små reformer och lär ha andra i görningen — hur pass betydande vet den utanför stående ännu ej. De senare årens utställningar af elevarbeten visa, att någon slentrian ej råder i dess skolor och att individualiteten långt ifrån bortarbetas därstädes. Där är vida större frihet nu än för tjugu år sedan. Där *målas* redan i antiskolan, där ha varit friluftskurser och kurser i freskomålning. För att få kungliga medaljen behöfver man alls ej måla det fastställda prisämnet (som gärna kunde slopas helt och hållet), och för att få stipendier behöfver man ej ens ha varit elev vid akademien. Statens konstinköp har sedan 1885 blifvit stäldt på helt ny basis, och vida större summor stå numera till buds än de 6,000 kronor, man då hade att årligen uppmuntra den svenska konsten med. Grupp- och specialutställningar äro vanliga, där vederbörande utställare är sin egen juryman och åtminstone ej behöfver underkasta sig majoritetsförtryck. Om allmän dåsigheit kan man verkligen ej tala. Oppositionen har gjort nytta genom de uppslag, den fört under debatt, och genom sin blotta tillvaro och har tvifvelsutän sin del i de framsteg, vi ha att konstatera.

Men trassliga äro förhållandena allt fortfarande och missnöje är det ingen brist på. Atskilliga af konstnärerna ha utledsna dragit sig ifrån allt hvad konstpolitik heter, och i innevarande stund stå flera af de icke minst betydande utanför *båda* partierna. Till dessa utomstående — som i högre grad än den lilla målarflock, som kallar sig "de frie", skulle göra skäl för det namnet — höra prins Eugen, Zorn, Nils Forsberg, Carl Larsson, Georg Pauli, Oscar Björck, Hanna Pauli, Alf Wallander. De flesta af dessa utställa likväl som gäster hos konstnärsförbundet och de ha haft sin betydande andel i den framgång dess utställningar under de senare åren vunnit, både utomlands och hemma. Josephson, som var den ledande själen i oppositionen, utgick ur konstnärsförbundet redan 1887. Af de 18 deltagarna i parisarnes utställning 1885 kvarstå 6 i konstnärsförbundet (4 af de 18 äro döde,) af de 59, som voro med om den första opponentutställningen, stå endast 10 kvar. Det är således en helt annan gruppering nu mot den gången, då rörelsen var ung, ny och löftesrik. Förbundets första styrelse utgjordes af Arborelius (ordförande), Carl Larsson, Lindman, v. Saltza, arkitekterna Hugo Hörlin och Ludvig Peterson — dessa i Stockholm — och i Paris af Salmson (ordförande), Birger, Hagborg, Pauli, Perséus och Thegerström. Medlemsantalet var 1903 — enligt Paulis här ofvan nämnda uppsats i Ord och bild — 26, bland dessa af uppsättningen från 1886: Acke, Arsenius, R. Bergh,

STILI  
SKÖNHET!  
STYRKAI

**Mölnlycke Möbelfabriks Utställning, 18 Birger Jarlsgatan 18.**

Rikstelefon 76 14.

Allm. Telef. 76 14.

såväl eleganta som enkla; allt i solidt och förstklassigt utförande.

Möbler

Sängar, Sängkläder, Mattor och Gardiner.

Ritningar och kostnadsberäkningar upprättas beredvilligt på begäran

Egna Arkitekter och Dekorörer. Filialer: Göteborg, Malmö.

Ekström, Chr. Eriksson, Kreuger, Liljefors, Nordström, Peters och Thegerström. Bland de på senare år tillkomna medlemmarna äro att nämna Fjästad och Sjöberg samt skulptörerna Jerndahl, Eldh och Sörensen-Ringi. Det behöfver för öfrigt ej påpekas, att det som bestämmer en konstnärgrupps betydelse, ej är medlemmarnes antal, utan den summa de representera af konstnärlig intelligens, vilja och förmåga.

Och detta skall ingen neka till: den konstutöfning som varit förknippad med opponenternas och Konstnärsförbundets namn, den har varit en heder för dem själfva och för vårt land. Det mesta af det bästa, som i Sverige blifvit gjordt i konstväg under de två gångna årtiondena, är gjordt af oppositionspartiet, af dem som varit eller som äro att räkna till Konstnärsförbundet. Den insats de gjort i det svenska måleriet har varit bestämmande för dess utveckling, dess karaktär, sträfvan och vilja. I oppositionens konstutöfning är dess betydelse först och sist att söka. Och det kunde tänkas att de svenska konstvännerna skulle resonera som så: "Eftersom strid är lif, så låt dem i Herrans namn strida — men hufvudsaken är att de göra bra konstverk."

Och det är just hvad många af dem gjort,



GRUPP AF DE KVINNliga FÄKTARE, SOM UPPTRÄDDE PÅ PRINCESSAN INGEBORGS CIRKUSFEST. FRÅN VÄNSTER TILL HÖGER: MADAME H. DE KORTE. FRÖKNARNA J. BOSTRÖM, E. LARSÉN, A. BERGSTRÖM, S. WESTIN, H. WICKSTRÖM OCH K. MEYER. INSTRUKTRISEN FRÖKEN JANKEN WIEL-HANSEN GÖR UTFALL I FÖRGRUNDEN. BRANDT FOTO.

både fördettingarne i förbundet, dess kvarstående lilla grupp och dess adepter från senaste tid och både de agitationslystna och agressivt anlagda och de, som varit med utan att taga synnerlig del i stridigheterna. Kan den minnesutställning, vi nu invänta, ge en öfversikt af det hufvudsakliga, som under de gångna tjugu åren framkommit under Konstnärsförbundets egid, så bör den bli af mindre vanligt intresse. Den kommer då att visa, hur vår konstns karaktär förändrats under dessa år, hur

den sökt nya former och nya uttryckssätt, och hur dess hufvudmål varit att föra konsten hem och låta den slå rot i hemmets mark. Den kommer då att ge en blick öfver ett betydelsefullt skede af vår konstns utveckling. Vi ha allt skäl att invänta den med nyfikenhet och med stora förhoppningar.

## KVINNLIK FÄKTKONST.

DET ÄR EN FRÖJD att se, hur intresset för fäktkonsten mer och mer vinner terräng i vårt land. Just för oss tröga nordbor och i vår tid af nervös oro och förslappning torde denna gamla förnäma idrott, hvilken som ingen annan samtidigt utvecklar intelligens, vilja och kropp, vara en insats af oerhördt värde.

Man har ofta liknat fäktkonsten vid schackspelet, därför att båda i hög grad fordra tan-

kens koncentrerings. Likasom detta senare har ock florettens konst gamla anor och ingen modets kastvind har någonsin förmått störta den från dess hedersplats. Århundraden igenom väcker den samma entusiasm hos sina utöfvare, å generation efter generation skänker den kroppslig och andlig spänstighet, kraft och grace.

Hittills har fäktingen dock mest varit en konst för mannen, likväl påträffas enstaka lysande undantag: berömda kvinnliga fäktare ha funnits både på 16- och 1700 talen, men de ha vuxit upp i fäktingens hemland — Frankrike.

Här i Norden har kvinnan först de sista åren börjat inse dess värde äfven för henne.

I Köpenhamn omfattas fäktkonsten med allt större



UPPSALA- OCH LUNDASTUDENTERNAS SÅNGARMÖTE. 1. OPERASÅNGAREN J. FORSELL. 2. KAPPELLMÄSTARE A. BERG. LUNDAKÖRENS ANFÖRARE. 3. DOCENTEN G. KALLSTENIUS. UPSALAKÖRENS ANFÖRARE. LINA JONNS EFTR., LUND, FOTO.

intresse äfven bland damerna, och att nu äfven Stockholm kan uppvisa en trupp käcka anhängarinnor af den ädla idrotten, därpå utgör den vackra gruppbild Idun i dag är i tillfälle meddela ett eklatant bevis.

Förtjänsten härför kan i främsta rummet tillskrifvas den utmärkte instruktör, som vår hufvudstad numera erhållit i den framstående franske fäktnästaren mr E. Fillol, hvilken i sin *salle d'armes*, Sturegatan 4, meddelar undervisning äfven för damer.

I fröken *Janken Wiel-Hansen*, den från de senaste årens uppvisningar kända fäktarinnan, som väl kan betraktas som den förnämsta kvinnliga pionniären för florettens konst i vårt land, har mr Fillol vidare haft förmånen att finna en medhjälparinna, som med lika mycken skicklighet som entusiasm ägnar sig åt den kvinnliga undervisningen i hans institut. Tillsvidare ha de kvinnliga eleverna ju icke varit allt för talrika, saken tycks dock allt mer och mer vinna anklang, och redan till hösten torde en kvinnlig fäktklubb komma att bildas i vår hufvudstad.

De 8 damer, som nyligen medverkade med ett vackert fäktnummer vid prinsessan Ingeborgs fest å Cirkus och hvilka vi återgifva efter den fotografi, de som minne öfverlämnat till den för fäktkonsten lifligt intresserade prinsessan, utgöra en förtrupp till den käcka kår af »escrimeuses», som vår hufvudstad inom kort torde kunna uppvisa.

UR DAGSKRÖNIKAN.

STATSBANEJUBILEET. Femtioårsdagen af påbörjandet af de svenska statsbanornas byggande firades i söndags i Alingsås med en enkel högtidlighet. Till Skafveryd, strax söder om Alingsås, den plats där det



REDAKTÖR GUSTAF GULLBERG. FIRAR DEN 5 MAJ SITT 25ÅRSJUBILEUM SOM PUBLICIST.

C. G. BERGMAN. †. Härom dagen afled härstädes efter en längre tids lidande inspektören vid hufvudstadens folkskolor fil. dr. C. G. Bergman vid 65 års ålder.



C. G. BERGMAN.

Under de sexton år dr Bergman innehafte sitt inspektorat har som bekant Stockholms folkskoleväsen nått en storartad utveckling, hvilket bäst framgår af ökningen i barnantal och lärarekrafter. Af det nya, som under dr Bergmans ledning åstadkommits vid Stockholms folkskolor, må särskildt nämnas inrättande af skolkök med undervisning i husliga ekonomi; inrättande af skolbad; anställning af skollärare; inrättande af särskilda lärosalar för naturkunnighetsundervisningen; ny och tidsenlig materiel m. m.

Dr Bergman var för sina gedigna och humana egenskaper högt uppskattad icke minst af lärarepersonalen, hvilket klarast framgick af det deltagande som ägnades honom under hans sista långa och svåra sjukdom. Han sörjes närmast af maka, son och dotter.

ETT TIDNINGSMANNAJUBILEUM.

SITT TJUGUFEMÅRSJUBILEUM som publicist firar i dessa dagar — eller närmare bestämdt den 5 dennes — en af den svenska pressens mest kända män, redaktör Gustaf Gullberg.

Född i Malmö den 18 april 1859, begynte hr Gullberg redan vid 18 års ålder att tillfälligt medarbeta i ortstidningarna. Hans egentliga journalistbana daterar sig dock först från den 5 maj 1880, då han som "Sveriges yngste redaktör" tog ledningen af Bohusläns Tidning i Uddevalla, där han stannade i fyra år. Efter ytterligare ett år i landsortspressen, som redaktör för Oskarshamnstidningen, styrde den unge framåtsträfvaren sin färd till Stockholm, där han startade den mycket kända och öfver hela vårt land lästa korrespondens till landsortspressen: "Från Birger Jarls stad", som han fortsatte ända till midten af 90-talet, då han återvände till födelseprovinnsen som chef för den nyuppsatta Malmötidningen. På denna post förblef han till år 1902, vid hvilken tid han återbördades till hufvudstaden, där han nu verkar som andre redaktör i den till spridning och inflytande så betydande Stockholmstidningen.



SVENSKA STATSBANORNAS 25-ÅRSJUBILEUM. 1. MINNESSTENEN VID SKAFVERYD, DÄR FÖRSTA SPADTAGET PÅ VÅRA STATSBANOR TOGS DEN 30 APRIL 1855. 2. FÖRMANNEN PER SKOG, DEN ÄNNU KVARLEFVANDE ARBETAREN, SOM FÖR 50 ÅR SEDAN BORTFÖRDE DEN FÖRSTA KÄRRAN GRUS VID SKAFVERYD. OLGA RINMAN FOTO.

första spadtaget togs, afgick kl. 1.25 eftermiddagen under musik af Alingsås godtemplares musikkår en mängd personer från Alingsås och kringliggande trakter. Efter framkomsten framträdde baningeniör B. G. A. Gyllenkrok till den med flaggor omgifna minnesstenen, som för 25 år sedan restes till hugfästande af järnvägsminnet, och redogjorde i ett längre anförande för de svenska järnvägarnas tillkomst och utveckling samt omnämnde de män, hvilka i detta arbete tagit en verksam del, särskildt dröjande vid minnet af öfverste Nils Ericson, de svenska järnvägarnas fader. Talaren slutade med ett lefve för fosterlandet, åtföljdt af hurra-rop och fanfarer, hvarefter den man, som för 50 år sedan bortförde den första kärran grus från den plats, där byggnadsarbetet började, arbetsförmannen Per Skog, framträdde och blef föremål för en hjärtlig hyllning. Från järnvägsmannaföreningen öfverlämnades till honom en penninggåfva. Extrataget afgick härpå tillbaka till Alingsås, där gemensam middag var anordnad på stadshotellet.

SOFIAKYRKANS STORKLOCKA. Till den under byggnad varande Sofiakyrkan i Katarina församling äro nu de tre ringklockorna färdiggjutna. Den största klockan, af hvilken vi här meddela en afbildning, har följande inskription: "Lofva Herren min själ! Jag vill lofva Herren så länge jag lever". Öfver denna inskrift synes en reliefbild af Thorvaldsens Kristus. Å andra sidan är anbragt en större medaljong med drottning Sofias bild.

Därjämte läses: Gjutna för Sofia kyrka i Katarina församling af Joh. A. Beckman & Co 1904.



DEN FÖR DEN NYA SOFIKYRKAN I STOCKHOLM AFSEDDA STORKLOCKAN MED DROTTNING SOFIAS BILD. S. WULF FOTO.



Under denna skiftesrika journalistbana har redaktör Gullberg vetat att dokumentera sig som en iderik och talangfull tidningsman, hvars inlägg i de mest skilda ämnen alltid kännetecknats af vaken blick, ledig framställningskonst och liberal åskådning. En af våra mest beresta journalister, har han särskildt förvärfvat erkänsla för sina färgrika och underhållande resebref från ett flertal europeiska och amerikanska stater samt från världsutställningarna i Paris, Antwerpen, Chicago, S:t Louis m. fl. Vid sidan af denna publicistiska verksamhet har han dessutom funnit tid att inskrifva sitt författarenamn på flere uppmärksammade bokarbeten, såsom de lustiga parodierna på några af våra populäraste äldre författare: "Romaner i västficksformat" (1880), "Paris just nu" (1889), "Världsutställningen i bilder för barnavärlden" (samma år), "Boken om Chicago" (1903), en del politiska broschyrer m.m. Dessutom har han under flere signaturer, af hvilka "Spritt von Tokenström" och "Rataplan" torde vara de mest kända, flitigt medarbetat inom hufvudstadens skämtpress, på så sätt kryddande "ledarnes" tyngd med saltstänk af det goda humör, som stått honom bi i alla skiften.



FRIEDRICH V. SCHILLER. EFTER ETT SAMTIDA KOPPARSTICK.

#### TILL SCHILLER-MINNET.

OM NÅGRA dagar eller den 9 maj ha hundra år förflutit, sedan den tyske diktaren Friedrich von Schiller afled i Weimar. Denna dag kommer att högtidlighållas öfverallt i skaldens fädernesland.

Schiller var Tysklands folkkäraste och näst Goethe störste skald, en idealismens eldige banérförare och svuren fiende till all halfhet, all lumpenhet i det dåtida tyska samhället, en omstörtare, som ville bygga om världen, skänka den en ny och friskare arkitektur. I alla tyskars hjärtan lefver minnet af Schiller, den i sedligt afseende högststående personligheten i tysk diktkonst, med oförminskad glans. Han var och förblef frihetens och människorättens skald, en ljusbärande heros i sitt hemlands litteratur. Och den högt svallande dyrkan, hvarmed man ännu den dag i dag går till läsningen af hans verk, beror icke blott af att han förstod att lyfta människorna upp till sig, utan framför allt, emedan han som *dramatiker*

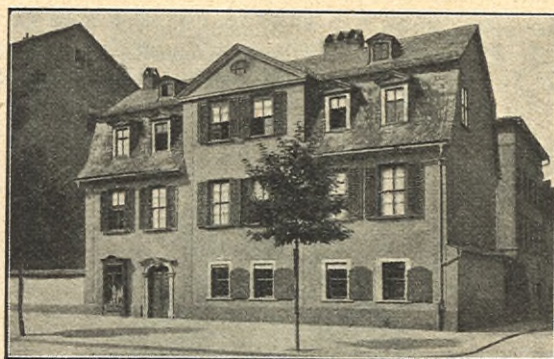


CHARLOTTE V. KALB.

Äfven för Iduns spalter har hans flitiga penna räckt till — ja, vi kunna rent af räkna honom bland våra allra äldsta medarbetare. Redan till Iduns första årgångar bidrog han nämligen genom en serie intressanta studier "Från kvinnans arbetsfält" och har sedan under årens lopp och under skiftande hamn alltfört trädt i beröring med vår läsekrets som biograf, essayist och reseskildrare. Senast var han, som bekant, vår specielle korrespondent vid fjolårets stora utställning i S:t Louis.

Det är alltså en ovanligt mångsidig och trägen publicistisk gärning redaktör Gullberg nu kan blicka tillbaka öfver vid 25-års-milstenen, och ännu ligger vägen, som vi hoppas, lång och banad framför honom. Tillgifna och trogna vänner har han under dessa gångna år genom sina gedigna och älskvärda egenskaper förvärfvat hvar han gått fram, och när nu ett antal af dessa på märkesdagen samlas för att hylla kamraten och kollegan, sker detta helt visst med en mindre vanlig öfvertygelsens kraft och värme.

J. N—g.



SCHILLERHuset och SCHILLERS DÖDSRUM I WEIMAR.



**Köp Venersborgs BARNSKODON!**  
**Bästa svenska fabrikat!**



Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksmärke.

Tillverkas af:

**Aktiebolaget**  
**A. F. Carlssons Skofabrik,**  
**Venersborg.**

Försäljes i minut hos de flesta skohandlande i landet.

utöfvade och fortfarande utöfvar en medryckande tjusning, som nästan är enastående. Han verkade från det mäktigaste podium, som står till en diktares föfogande: från *scenen*, och därigenom försäkrade han sig om de breda lagrens oförfalskade hänryckning. Och trots detta har väl ingen af Tysklands store diktare varit utsatt för sådana stormlöpningar som



CHARLOTTE V. SCHILLER.

Schiller. Den senaste litteraturepoken, naturalismens, började sin framfärd med att fanatiskt gå löst på Schillers idealism. Schiller tedde sig för de unga och yngste som en föräldrad ande, en, som man var komplett färdig med och hvilken endast förtjänade att skrattas ut.

Men dessa tider äro redan förbi, de modärna tyska dramaturgerna, en Hauptmann m. fl., förmå ej hindra teatrarne att rehabilitera författaren af "Die Räuber". Från detta Schillers förtlingsverk och till hans sista sceniska arbete "Wilhelm Tell" stå nu alla hans dramer på de stora tyska teatrarne repertoar, och enär på nytt en allmän längtan efter storstilade skådespel vaknat, komma hans stycken att äfven uppföras på de scener, som eljes uteslutande ägna sig åt den nyaste dramatiken.

Af Schillers många sceniska arbeten må här, förutom de ofvannämnda, erinras om "Kabale und Liebe", ett borgerligt sorgespel, som utgör ett lidelsefullt anlopp mot de maktägandes sedliga ruttenhet i tyska småstater, "Don Carlos", hvori skalden uttalar sin politiska trosbekännelse, den mäktiga "Wallenstein"-trilogin, "Maria Stuart" och "Die Jungfrau von Orléans".

Som dramatiker är Schiller en verklig folk-skald, hvilken i fyllig och lefvande handling, fastän ofta med alltför bred retorik, utvecklar

**BAKALETTE Lagermans Kak- & Tårt-pulver "TOMTEN".**







